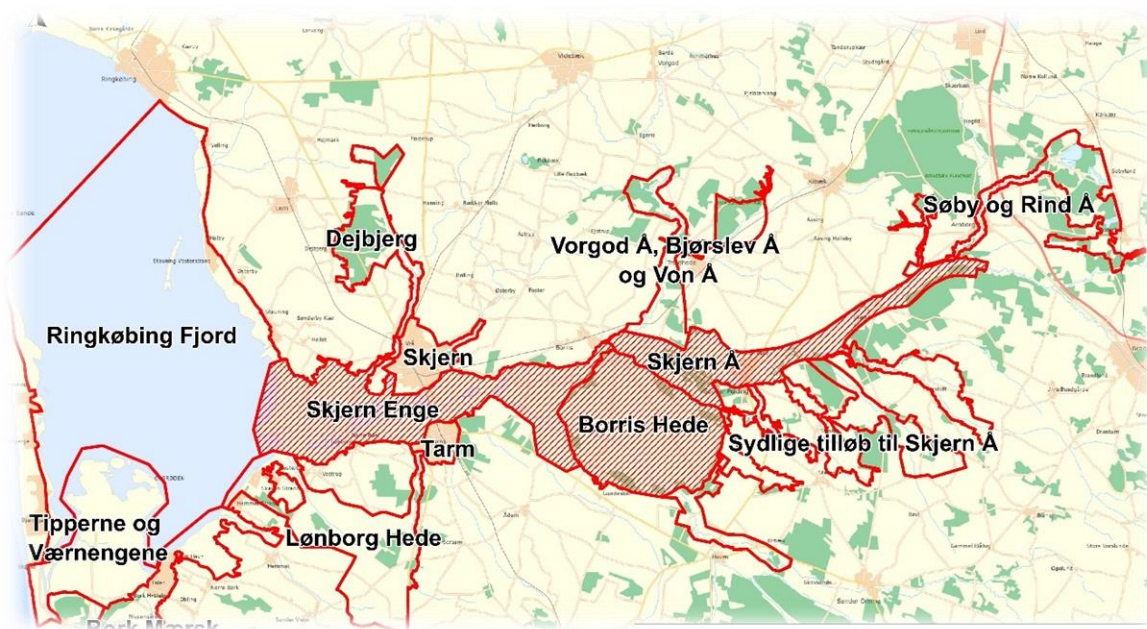

Ringkøbing-Skjern Kommune og Herning Kommune Lodsejerdialog Nationalpark Skjern Å

Ringkøbing-Skjern Kommune og Herning Kommune

Lodsejerdialog Nationalpark Skjern Å

Rekvirent	Ringkøbing-Skjern Kommune og Herning Kommune
Rådgiver	Orbicon A/S
Projekt navn	Lodsejerdialog Nationalpark Skjern Å
Projektnummer	2121900024
Projektleder	Jan Nymark Thaysen
Bidragydere	Sophie Dige Iversen, Niels Otto Haldrup
Kvalitetssikring	Jan Nymark Thaysen
Godkendt	Rasmus Bang
Udgivet	13-01-2020

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Indledning Og resume	5
1.1	Resume af undersøgelsens resultater	5
2	Beskrivelse af opgavens omfang og fremgangsmåde	6
2.1	Forberedelse af lodsejerdialogen	7
2.1.1	Opdeling i delområder	7
2.1.2	Kriterier for udvælgelse	8
2.1.3	Fremgangsmåde ved interviews.....	9
2.1.4	Kommunikationsstrategi	9
3	Interviewfasens forløb.....	10
4	Lodsejernes tilkendegivelser	10
4.1	Sammenfatning af lodsejernes tilkendegivelser	10
4.2	Forhold som betinger lodsejernes holdning	11
4.2.1	Interesseret.....	11
4.2.2	Afventende	12
4.2.3	Ikke interesseret	12
4.3	Jordfordeling	13
4.4	Prisniveau for landbrugsjord	14
4.5	Drøftelse af projektets visioner	14
4.5.1	V-1: Skabes ved frivillighed, dialog og enighed.....	14
4.5.2	V-2: Sikrer og udvikler den unikke natur i ådal, delta og fjord17	
4.5.3	V-3: Bevarer de kulturhistoriske værdier og udvikler områdets historiefortælling	18
4.5.4	V-4: Skaber livskvalitet og stolthed.....	20
4.5.5	V-5: Sikrer balance mellem natur, landbrug og oplevelser ...	21
4.5.6	V-6: Har fokus på klimatilpasning	22

BILAGSFORTEGNELSE

Bilag 1: Oversigtskort med det samlede interesseområde

Bilag 2: Oversigtskort over delområder

Bilag 3: Ejendomskort 1A

Bilag 4: Ejendomskort 1B

Bilag 5: Ejendomskort 1C

Bilag 6: Ejendomskort 2A

Bilag 7: Ejendomskort 3A

Bilag 8: Ejendomskort 3B

Bilag 9: Ejendomskort 3C

Bilag 10: Spørgeramme

Bilag 11: Interviewskema, ikke udfyldt

Bilag 12: Lodsejerbrev udsendt i e-boks

Bilag 13: Folder om Nationalpark Skjern Å inkl. indstik

Bilag 3 – 9 kan findes på www.rksk.dk/nationalpark/lodsejerdialog

1 INDLEDNING OG RESUME

Nationalpark Skjern Å-udvalget har anmodet Orbicon om bistand til lodsejerdiallog med det formål at belyse mulighederne for at etablere en nationalpark i Skjern Ådal. Nationalparkudvalget har ønsket at konsultere ca. 200 udvalgte nøglelodsejere for at få deres holdning, bemærkninger og forslag som grundlag for det videre arbejde med Nationalpark Skjern Å.

Lodsejerdialogen er udført i samarbejde med Sekretariatet for Nationalparkudvalget. Opgaven er udført i to faser, hvor første trin omhandler lodsejerprioritering og udvælgelse, produktion af kort og formulering af kommunikationsstrategi, mens andet trin er gennemførelse af lodsejerinterviews. Forberedelse og gennemførelse af interview af de 200 lodsejere er udført i samarbejde med "Landudviklerne", som har interviewet 50 lodsejere og Orbicon har interviewet 150 lodsejere.

Som udgangspunkt for interviews udarbejdede Sekretariatet i samarbejde med Orbicon og Landudviklerne en spørgeramme for hver af visionerne for Nationalparken. Til de udvalgte lodsejere sendte Sekretariatet brev i e-boks med oplysning om undersøgelsen og med opfordring til at melde tilbage med kontaktoplysninger og muligt tidspunkt for interview. Sekretariatet udarbejdede en liste med kontaktoplysninger på de udvalgte lodsejere; - så vidt det var muligt. I interviewene blev spørgerammens emner drøftet med reference til ejendomskortet, som viser beliggenhed af ejendommens parceller og projektgrænsen. Hver lodsejer modtog ved mødet folderen om nationalparken samt et indstik med hilsen til lodsejer fra Sekretariatet med link til projektets hjemmeside og kontaktoplysninger til Sekretariatet.

Interviewene blev gennemført over perioden fra ultimo august til ultimo november 2019. Der er afholdt individuelle møder med i alt 206 lodsejere, hvor langt hovedparten har været køkkenbordsmøder, mens nogle få lodsejere er interviewet via telefonsamtale.

1.1 Resume af undersøgelsens resultater

Lodsejerne er interviewet med udgangspunkt i spørgerammen. Ud fra den enkeltes situation har lodsejerne udtrykt deres bemærkninger og forslag til de respektive emner. Som afslutning på hvert interview er lodsejerens interesse sammenfattet som enten "Interesseret i fortsat dialog", "afventende" eller "ikke interesseret". En del lodsejere supplerer med begrundelse.

De forhold, som primært betinger lodsejernes konkluderende holdninger, kan opsummeres således:

De, som er interesserede i fortsat dialog om nationalpark, vurderer, at nationalpark vil være til gavn for området og de respektive lokalsamfund. Ligesom de, som forholder sig afventende, ser de frem til mere konkret information. Enkelte er særligt interesserede i muligheden for jordfordeling.

De, som forholder sig afventende, er generelt åbne for det videre forløb. Der er både de, som er interesserede, og de, som er mere skeptiske. Den gennemgående betragtning er, at der ikke foreligger noget konkret om den fremtidige situation, og at man derfor afventer et mere konkret udspil.

De, som ikke er interesserede i nationalpark, angiver flere begrundelser, herunder mistillid til myndighederne, betænkelighed ved mulige restriktioner og tiltag fra interesseorganisationer, forringelse af kreditværdighed, og skepsis over for mulig mere offentlig adgang. Alligevel vil de fleste i denne gruppe gerne se mere konkrete udspil.

Lodsejerne har hver deres situation og fokus og har som oftest ikke bemærkninger til alle spørgerammens emner. På tværs af holdninger og erhverv har lodsejerne bidraget med mange vinkler, nuancer og forslag. Herunder perspektivet fra landbrugsproduktionen, engagement i natur, lokalhistoriske emner, de mange interesser i det åbne land. Få udtrykker eksplicit stolthed over ejendom og lokalområde, men de mange slægtsgårde og de mange år, som ejerne typisk har ejet deres ejendom i, vidner om stærk tilknytning til egnen: Lokalsamfund, jordbrug, landskab, naturen, jagten Som en ejer siger: *"Det er derfor, vi bor her"*.

Lodsejernes konkluderende holdninger og bemærkninger til spørgerammens emner er sammenfattet i rapportens to sidste afsnit.

2 BESKRIVELSE AF OPGAVERNS OMFANG OG FREMGANGSMÅDE

Nationalparkudvalget har ønsket at konsultere ejerne af ca. 200 udvalgte nøglelods-ejere for at få deres holdning, bemærkninger og forslag, som grundlag for det videre arbejde med Nationalpark Skjern Å. Opgaven er udført i samarbejde med "Landudviklerne", som har interviewet 50 lodsejere, mens Orbicon har interviewet godt 150 lods-ejere.

Opgaven er udført i to faser, hvor første trin er forberedelse af undersøgelsen, herunder opdeling i delområder, udvælgelse af lodsejere til interview, produktion af kort og formulering af kommunikationsstrategi. Andet trin er gennemførelse af lodsejerinterviews og afrapportering.

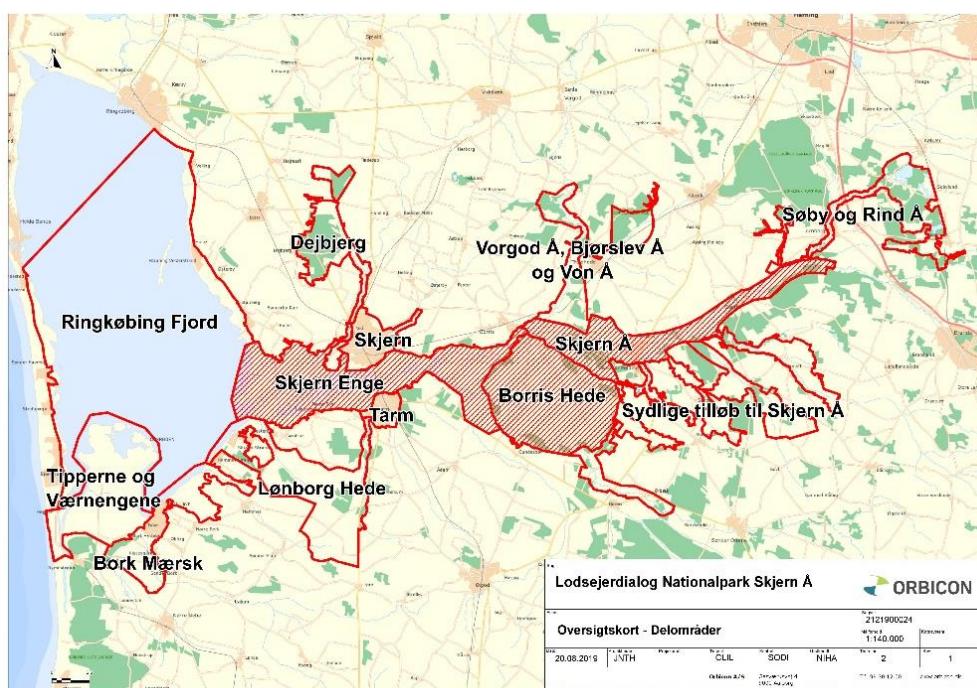
2.1 Forberedelse af lodsejerdialogen

2.1.1 Opdeling i delområder

Orbicon udarbejdede i samarbejde med Sekretariatet en geografisk opdeling af det samlede projektområde i mindre delområder, så antallet af lodsejere blev mere overskueligt og håndterbart. Oversigtskort med det samlede interesseområde fremgår af bilag 1, mens oversigtskortet over delområderne fremgår af bilag 2.

Det centrale felt af projektområdet, der blev prioriteret, er bestående af delområde 1 "Skjern Enge", delområde 2 "Borris Hede", og delområde 3 "Skjern Å".

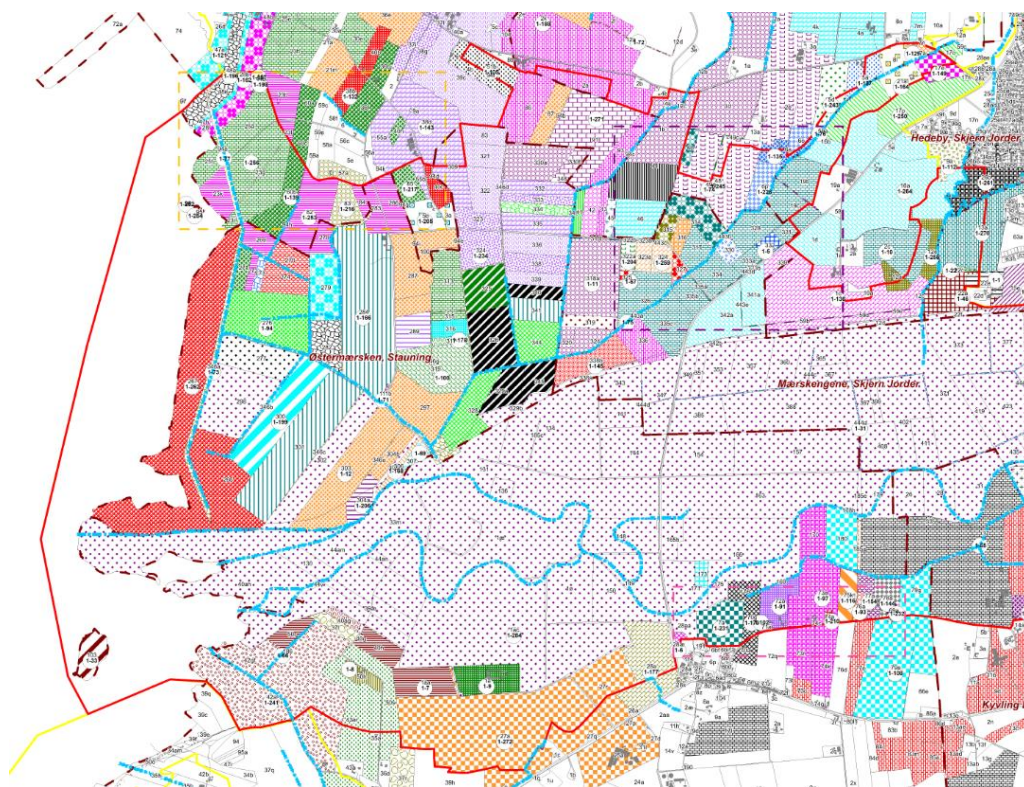
Holdningen blandt de udvalgte lodsejere i dette centrale felt vil danne grundlag for fremgangsmåden i det videre arbejde med etablering af nationalpark.

Figur 1. Opdeling af delområder - de prioriterede delområder er skraveret.

Orbicon producerede herefter ejendomskort, som viser hver ejendom, der har areal inden for delområderne, med unik signatur, dvs. også de pågældende ejendomme areal uden for interesseområdet. En særlig opgave var her at tilpasse den generelle områdeafgrænsning til matrikelgrænser og veje i det mere detaljerede ejendomskort, for at opnå en velarrangeret og mere rationel projektgrænse.

For at få anvendelige detailkort var det nødvendigt at producere i alt 7 ejendomskort. For delområde 1 Skjern Enge: Kort 1A, 1B og 1C. For delområde 2 Borris Hede: Kort 2A. For delområde 3 Skjern Å: Kort 3A, 3B og 3C. Se ejendomskortene i Bilag 3 – 9.

Figur 2. Eksempel på ejendomskort, udsnit af delområde 1.

2.1.2 Kriterier for udvælgelse

Herefter fastlagde Sekretariatet, Orbicon og Landudviklerne kriterier for udvælgelse af lodsejere til interview.

Kriterie 1: Størrelse af areal inden for projektområdet. Ved produktion af ejendomskortene dannes samtidigt oversigt over ejendommens areal inden for den tilpassede projektgrænse. Ejendommene blev herefter rangeret efter størrelse af areal inden for projektgrænsen.

Kriterie 2: Sammenhæng mellem delområderne. Ejendomme beliggende således, at de bidrager til sammenhæng mellem delområderne, blev også prioriteret.

I delområde 2 Borris Hede blev valgt 14 lodsejere iht. kriterie 2, da det giver sammenhæng til delområde 3 Skjern Å. De resterende lodsejere blev valgt fra delområderne Skjern Enge og Skjern Å. Fordeling af interviews mellem delområderne Skjern Enge og Skjern Å blev vægtet efter samlet antal berørte ejendomme: Skjern Enge 48% og Skjern Å 52%.

Parallelt hermed har Sekretariatet modtaget henvendelser fra lodsejere, som ikke ønskede interview. Henvendelserne blev fuldt ud respekteret, og de pågældende lodsejere blev taget ud og erstattet af andre.

2.1.3 Fremgangsmåde ved interviews

Spørgeramme: Som udgangspunkt for interviews udarbejdede Sekretariatet i samarbejde med Orbicon og Landudviklerne en spørgeramme med spørgsmål for hver af de seks visioner for Nationalparken. Bilag 10: Spørgeramme

Interviewskemaer: Orbicon genererede herefter interviewskemaer, hvor side 1 indeholder generelle data om ejendommen samt felter til beskrivelse af driftsform, areal inden for projektområdet, og hvorledes disse arealer anvendes, mens side 2 har felter til notat af lodsejers bemærkninger til visionerne, et felt med sammenfatning af lodsejers holdning og et felt til øvrige bemærkninger om interviewet. Det blev aftalt at sammenfatte lodsejers holdninger under tre muligheder: Interesseret i fortsat dialog om nationalpark, afventende eller ikke interesseret. Bilag 11: Interviewskema, ikke udfyldt. De udfyldte interviewskemaer er fortrolige og vises derfor ikke i denne rapport.

Lodsejerliste for hvert delområde: Endvidere blev der dannet en lodsejerliste for hvert delområde, hvori data fra interview tilføjes, efterhånden som interviewene blev gennemført, herunder ejers adresse, telefonnummer, evt. e-mail, berørt areal, dato for interview og ejers holdning, som en af de tre muligheder.

Fælles portal: For at facilitere samarbejdet med Landudviklerne blev der oprettet en fælles, digital portal med opgavens dokumenter, hvortil også Sekretariatet har adgang. Rapportens bilag og opgavens øvrige dokumenter er overført til Sekretariatet via denne.

2.1.4 Kommunikationsstrategi

Brev i e-boks: Den direkte kontakt til de udvalgte lodsejere skete på baggrund af tidligere afholdte informationsmøder. Til de udvalgte lodsejere sendte Sekretariatet brev via e-boks med oplysning om undersøgelsen og med opfordring til at melde tilbage med kontaktoplysninger og muligt tidspunkt for interview.

Kontaktoplysninger: Sekretariatet udarbejdede en liste med kontaktoplysninger på de udvalgte lodsejere; - så vidt det var muligt.

Folder med indstik: Det blev aftalt, at der i forbindelse med interviewene, skulle uddeles en folder med overordnede oplysninger om nationalparken samt et indstik med hilsen til lodsejer fra Sekretariatet indeholdende link til projektets hjemmeside og kontaktoplysninger til de to medarbejdere i Sekretariatet.

Bilag 12: Lodsejerbrev udsendt i e-boks

Bilag 13: Folder om Nationalpark Skjern Å inkl. indstik

3 INTERVIEWFASENS FORLØB

I de gennemførte interviews blev spørgerammens emner drøftet med reference til ejendomskortet, som viser beliggenhed af ejendommens parceller og projektgrænsen.

Interviewene blev gennemført over periode fra ultimo august til ultimo november 2019. Medarbejdere fra Sekretariatet deltog i enkelte møder.

Lodsejerne blev kontaktet ud fra telefonlisten, og på baggrund af brevet i e-boks meldte en del lodsejere tilbage med de korrekte kontaktoplysninger og mulige mødetidspunkter. De øvrige måtte opsøges via krak eller direkte på adressen. Det viste sig især vanskeligt at finde nogle af ejerne af de bygningsløse ejendomme og ejendomme under boskifte. I enkelte tilfælde blev eftersøgning indstillet, da den beslaglagde væsentlige ressourcer.

4 LODSEJERNES TILKENDEGIVELSER

Lodsejerne har i varieret omfang været informeret om nationalparkinitiativet på forhånd. Nogle har været til informationsmøder, andre har fulgt med i medierne, og atter andre har ikke et særligt kendskab til projektet. Interviewene med lodsejerne har derfor også haft et formidlende aspekt. I forbindelse med interviewene fik lodsejerne folder og indstik fra Sekretariatet med henvisning til medarbejderne og med links til yderligere information på projektets hjemmeside.

Interviewene har taget udgangspunkt i spørgerammen, som relaterer til projektets visioner. Hver lodsejer har sit fokus og sin vinkel til visionen om nationalpark. Den enkelte lodsejer har typisk ikke bemærkninger til alle spørgerammens emner.

4.1 Sammenfatning af lodsejernes tilkendegivelser

Lodsejernes holdning er sammenfattet som enten "interesseret i fortsat dialog", "afventende" eller "ikke interesseret". En del lodsejere supplerer med begrundelse eller en bemærkning.

Nedenstående tabeller opsummerer lodsejernes respons for hver af de tre delområder:

DEL 1, SKJERN ENGE	INTERESSEREDE	AFVENTENDE	IKKE INTERESSEREDE
UDVALGT AREAL: 2988 HA / 94 LODSEJERE	1206 ha, 42%	604 ha, 21%	1086, 37%
RESPONS: 2896 HA / 91 LODSEJERE	38 ejere, 42%	24 ejere, 26%	29 ejere, 32%
Responsprocent: 97% på arealet, 97% på antal			
DEL 2, BORRIS HEDE	INTERESSEREDE	AFVENTENDE	IKKE INTERESSEREDE
UDVALGT AREAL: 90 HA / 14 LODSEJERE	53 ha, 61%	6 ha, 7%	28 ha, 32%
RESPONS: 87 HA / 13 LODSEJERE	9 ejere, 70%	1 ejer, 7%	3 ejere, 23%
Responsprocent: 97% på arealet, 93% på antal			
DEL 3, SKJERN Å	INTERESSEREDE	AFVENTENDE	IKKE INTERESSEREDE
UDVALGT AREAL: 2734 HA / 109 LODSEJERE	581 ha, 22%	552 ha, 21%	1465 ha, 57%
RESPONS: 2598 HA / 102 LODSEJERE	34 ejere, 33%	25 ejere, 25%	43 ejere, 42%
Responsprocent: 95% på arealet, 94% på antal			

Figur 3. Opsummering af lodsejernes respons.

Det ses, at der er afholdt møde direkte eller telefonsamtale med ejere af i alt 206 ejendomme.

De anførte arealer er de pågældende ejendommers arealer inden for projektområdet.

4.2 Forhold som betinger lodsejernes holdning

Lodsejernes holdning er som nævnt sammenfattet som enten "interesseret i fortsat dialog", "afventende" eller "ikke interesseret". En del lodsejere supplerer med begrundelse eller en bemærkning. Det følgende sammenfatter de almindeligste begrundelser for de tre holdninger.

4.2.1 Interesseret

Nationalpark vil være godt for området. Selvom konkrete indsatser ikke foreligger eller er drøftet, vurderer denne gruppe af lodsejere, at en nationalpark vil være til gavn for området og de respektive lokalsamfund. Lodsejerne har mange forskellige tanker om historiske emner, naturrelaterede tiltag, bosætning og forslag til nærmere afgrænsning af nationalparkområdet, jf. afsnit 4.5 nedenfor.

Interessetilkendegivelsen betyder samtidigt, at lodsejerne, ligesom de som forholder sig "afventende", ser frem til mere konkret information om den fremtidige situation. Som en lodsejer, der er interesseret, udtrykte det: "*Man må vide, hvad det indebærer*".

Flere er særligt interesseret i muligheden for jordfordeling, hvorved der måske er mulighed for at bytte jord ud af projektområdet, forbedre bedriftens arrondering og samtidigt undgå at blive berørt af nationalpark.

4.2.2 Afventende

Det er uklart hvad projektet vil. Denne gruppe af lodsejere er generelt åbne for det videre forløb. Der er både de, som er interesseret, og de, som er mere skeptiske. Den gennemgående betragtning er, at der ikke foreligger noget konkret om den fremtidige situation, og at man derfor afventer et mere konkret udspil.

Ønske om begrundelse for etablering af nationalpark. Nogle af lodsejerne efterspørger mere præcis begrundelse: "*Hvorfor egentlig dette initiativ?*"

4.2.3 Ikke interesseret

Lodsejerne, som ikke er interesseret i nationalpark, angiver flere begrundelser. De mest almindelige er følgende:

Mistillid til myndighederne. Referencer til tidligere forløb, hvor der er indgået aftale om arealanvendelse med myndighederne, som så over de følgende år har fraveget de formelt, aftalte vilkår for arealanvendelsen. På denne baggrund virker visionen om frivillighed ikke overbevisende. Den gennemgående reference er til sagen vedrørende "Værneengene". En af lodsejerne rekapitulerer forløbet således:

Ejer indgik 5-årig aftale om ekstensivering af nogle arealer med daværende amt. Det var en del af aftalen, at arealet derefter igen kunne omlægges. Imidlertid kom kommunalreformen, hvorved myndigheden blev kommunen, og fra EU kom bestemmelse om, at arealer, som har ligget 5 år eller mere i græs, ikke kunne pløjes igen. Ejer bemærker, at kommunen ikke gjorde særlig indsats overfor EU i denne specielle sag. Således blev vilkårene for aftalen ændret fra myndighedernes side. Som ejer formulerer det: "*Det smitter af på det her ... Folk bliver skeptiske*". På denne baggrund tør ejer ikke løbe ny risiko ved at indgå aftale med myndighederne.

Den generelle erfaring er, at man ikke kan have tillid til myndigheders løfter om fremtidig arealanvendelse.

Vurdering af, at formel status som nationalpark vil betyde nye restriktioner på arealanvendelsen. Det er gennemgående vurderingen hos de lodsejere, som er skeptiske over for nationalpark, at hvis området får formel status som nationalpark, kan dette være udgangspunkt for myndigheder og interesseorganisationer til at få indført flere restriktioner. Som en ejer formulerer det: "... at området bliver **døbt** nationalpark...".

En lodsejer har erfaring med dette emne vedrørende genopførelse af en jagthytte: Der er tinglyst deklaration om to jagthytter på ejendom på Langkærvej ved Stauning. Den ene lå delvist inde på kommunens vej, og der var gensidig interesse i at få hytten flyttet nogle få meter væk fra vejen og ind på marken. Men DN påklagede dette med tre begrundelser, hvor den ene var henvisning til fremtidig lovgivning om nationalpark. For egen advokatregning indbragte ejer sagen for Naturklagenævnet, og fik her medhold med stemmerne 10-0. Hytten er herefter genopført i den nye beliggenhed præcis som den var, og den kaldes nu "10-0". Lodsejers pointe er, at denne sag viser, at en interesseorganisation, dvs. ikke en myndighed, vil kunne udnytte formel status som nationalpark til at skærpe restriktioner på arealanvendelsen.

Det er uklart hvad projektet vil. En gruppe lodsejere er mindre kategoriske, men erklærer sig alligevel ikke interesseret fordi, - som en lodsejer udtrykte sig: *"Der er for mange løse ender i det her"*. Dette indikerer, at også denne gruppe lodsejere ønsker at se mere konkrete udspil.

Vurdering af, at formel status som nationalpark kan forringe en ejendoms kreditværdighed. Enkelte lodsejere vurderer, at kreditgiverne vil være mere tilbageholdende med belåning af en ejendom, der helt eller delvist er beliggende inden for en nationalpark. Dermed kan det blive vanskeligere at sælge ejendommen, dvs. vanskeligere for køber at finansiere købesummen, hvilket betyder, at ejendommen måske må handles til en lavere pris. Som en lodsejer formulerer det, kan formel status som nationalpark betyde vanskeligere generationsskifte.

Skepsis over for mulig øget offentlig adgang: En del lodsejere har særlig betænkelighed ved, at nationalpark og mere turisme vil betyde øget offentlig adgang. Dette angives af såvel landbrugere som ikke-landbrugere. Som en lodsejer bemærkede: *"Jeg vil gerne være gæstfri, men jeg vil gerne selv invitere"*. Betænkelighed ved udsigt til øget offentlig adgang begrundes også i hensyn til jagten.

Usikkerhed om man kan komme ud af nationalparkområdet. Nogle lodsejere har rejst det spørgsmål, om man kan komme ud af et nationalparkområde på et senere tidspunkt. Usikkerhed herom betinger skepsis.

Vurdering at nationalpark vil betyde mere natur på bekostning af landbrug. Enkelte er eksplicit kritiske overfor ideen om nationalpark, da de vurderer, at der etableres mere natur på bekostning af landbruget.

4.3 Jordfordeling

En del lodsejere har interesse for jordfordeling uafhængigt af interesse for nationalpark. Nogle er interesserede i jordfordeling, men ikke i nationalpark. Enkelte erklærer interesse, netop fordi de er interesserede i jordfordeling.

Interesse for jordfordeling omfatter også de, som er interesserede i at sælge berørt areal og de, som er interesserede i blot at købe areal i skel til deres ejendom.

Delområderne har forskellig erfaring med jordfordeling. Der har været jordfordeling ved Stauning i 1980'erne.

En del lodsejere var involveret i jordfordeling ved gennemførelse af Skjern Å-projektet og kender derfor fremgangsmåden.

I området nord for Borris har der ikke været jordfordeling inden for de sidste ca. 20 år, og et par af lodsejerne vurderer, at der er behov for jordfordeling.

4.4 Prisniveau for landbrugsjord

Enkelte lodsejere, som har kendskab til markedet for landbrugsjord, er spurgt om deres vurdering af de aktuelle priser for landbrugsjord. Vurderingerne er, at den bedste landbrugsjord vil blive handlet til niveau af 140.000 kr./ha. Som altid afhængig af kvaliteten af det pågældende areal. Et særligt attraktivt areal kan måske hente en lidt højere pris.

4.5 Drøftelse af projektets visioner

Med udgangspunkt i spørgerammen er projektets visioner drøftet med lodsejerne. Dette afsnit forsøger at sammenfatte de fleste vinkler og nuancer, som lodsejerne har bidraget med. Lodsejerne har hver deres situation og fokus og har som oftest ikke bemærkninger til alle spørgerammens emner. Afsnittet uddyber således de foregående afsnit.

4.5.1 V-1: Skabes ved frivillighed, dialog og enighed

Fremgangsmåden

En del lodsejere værdsætter fremgangsmåden med tidligt at konsultere lodsejerne individuelt.

Vedrørende de offentlige møder bemærker nogle af lodsejerne, at der burde være bedre kort, så man kan se sin egen ejendom og mulig påvirkning. Enkelte lodsejere synes, at lodsejerne er spurgt for sent, og at dialogmøderne ikke har fungeret. Det har virket som om, man ikke ønskede at høre kritik, hvilket gør lodsejerne endnu mere skeptiske, end de måske var på forhånd. Man kunne have inviteret lodsejere fra mindre delområder til dialogmøder, hvor de havde bedre mulighed for at lufte deres tanker. Andre bemærker, at man bør være åben om konsekvenserne, og at man ved offentlige møde bør være mere konkrete.

Generelt er lodsejerne interesserede i at høre om mere konkrete udspil.

Frivillighedsprincippet

De fleste lodsejere anerkender frivillighedsprincippet; enkelte udtaler eksplicit tillid til det. Det er dog også bemærket af en lodsejer, at der kan være et implicit pres på de mere skeptiske, når der indgås aftale med de mere interesserede. Skepsis er koblet til en skepsis over for myndighederne, idet nogle vurderer, at de måske alligevel får noget "trukket ned over hovedet".

Hvor det kan være relevant, er det drøftet, at et aspekt af frivillighed kan være at indgå aftale om jordfordeling, se nedenfor.

Mulige restriktioner og holdning til myndighederne

Blandt lodsejerne er det primært landmændene, som er betænkelig ved, at nationalpark kan betyde fremtidige restriktioner, især vedrørende begrænsninger i udvidelsesmuligheder. Betragtningen og erfaringen er, at man ikke på længere sigt kan kende lovgivningen. Nogle lodsejere vurderer, at der vil blive indført restriktioner løbende, når en nationalpark status er etableret. Enkelte lodsejere oplyser, at de allerede har oplevet indskrænkninger i driften på grund af nærhed til Natura 2000-område. Samme vurdering anlægges ved udsigt til naboskab til nationalpark. Betragtningerne giver anledning til, at lodsejerne dels kan være afventende eller ikke interesserede. Et forslag til tilgang er at specificere restriktioner og koble til erstatning, så man har et konkret forhandlingsgrundlag. En lodsejer tror, at der på sigt kan blive krav om økologisk produktion i nationalparkområdet, og at det måske for mange vil virke underligt og forkert at se udbringning af gylle og sprøjtemidler i en nationalpark. En del lodsejere, som ikke har landbrugsdrift, har forståelse for bekymringen fra landbrugserhvervet. Nogle lodsejere bemærker, at det er nemmere for folk udefra, herunder interesseorganisationer, at stille krav og ønsker, når de ikke selv har konsekvenserne.

Nogle lodsejere med særlig interesse i jagten har betænkelighed ved, at der måske kan komme indskrænkninger i mulighederne for jagt. Og erklærer sig derfor enten afventende eller ikke interesserede.

Mulig værdiforringelse.

En del lodsejere bemærker, at kreditforeningerne vurderer arealer ved eller i nationalparkområde lavere, hvorved ejere kan blive nødt til at afvikle ekstra på deres lån.

Flere andre lodsejere anlægger samme betragtning i forhold til salg og dermed generationsskifte. Problemet er, at lavere vurdering gør det sværere at finansiere købet, hvilket betinger en lavere salgspris. En lodsejer vurderer, at ejendommene i nærheden af det påtænkte nationalparkområde allerede har tabt i værdi. Betragtningerne kobles af flere lodsejere til mulighed og behov for jordfordeling.

Mulighed for jordfordeling.

En del lodsejere vurderer, ud fra hver deres situation, at der er behov for jordfordeling. Som nævnt, ser nogle mulighed for at bytte jord ud af nationalparkområdet og herved

samtidig få bedre arrondering. Nogle områder er vanskelige at dyrke som lavbund eller anden lidt svær bonitet, for eksempel noget "svær" lerholdigt jord i Stauning området. Hensynet er at bevare produktionsgrundlaget for bedriften, og derfor kan en løsning være at sælge arealer i nationalparkområdet, hvis man kan købe andre ikke-børte og relevante erstatningsarealer.

Nogle lodsejere er interesserede i fortsat et eje rekreative arealer, og enkelte, som ikke lever af landbruget, er interesserede i at sælge produktionsjord og købe mere rekreativt/ekstensivt areal i nationalparkområdet. Enkelte andre bor længere væk og kunne overveje et rent netto salg.

Nogle lokalområder har mere potentiale for jordfordeling end andre. En lodsejer, som driver betydelige arealer nord for Borris, bemærker, at der her ikke har været jordfordeling i hans tid, og at der er behov for bedre arrondering af bedrifterne. I et andet område sydøst for Borris er det derimod vanskeligere at bidrage med jordfordeling, idet ejendommene her er afgrænset af by og skydeterrænet.

I jordfordelingsperspektiv er det relevant, at enkelte lodsejere indikerer, at projektet kan købe hele ejendommen, på et senere tidspunkt, hvis man ellers kan blive enige om vilkårene. En lodsejer oplyser, at en mindre kreds af lodsejere vest for Skjern i efteråret 2018 har ansøgt om erhvervsrettet jordfordeling.

Lodsejerne kender jordfordelingsmetoden fra Skjern Å-projektet, hvor en del af dem deltog. En lodsejer har den vinkel, at nationalpark samlet set vil være negativt for landbruget, men kan give mulighed for omstruktureringer og derved give gode løsninger på længere sigt. En lodsejer foreslår, at man bør se på de ejendomme, som er svære at sælge og udnytte det i løsningerne og samtidigt tænke langsigtet over en 10–20 år.

Afgrænsning

Den nærmere afgrænsning af nationalparkområdet har været emne i en del samtaler. En del lodsejere er villige til at lade særlige arealer indgå i nationalpark; enten ved at beholde dem med eller uden at købe erstatningsjord. Andre har som krav, at de ikke berøres, dvs., at nationalparkområdet må afgrænses, så deres ejendom holdes udenfor. En del landmænd foreslår, at landbrugsarealer helt holdes udenfor nationalparkområdet.

I området sydøst for Skarrild er en større lodsejer åben for udvidelse af det påtænkte nationalparkområde og måske lade ejendommen være formidlingscenter.

Et par lokale afgrænsninger har undret lodsejerne: I det sydøstlige hjørne af delområdet 1 ved Vejlevej er der et pudsigt "hak". Afgrænsningen, som går nord for Skjernvej mellem Borris og Sdr. Felding, synes flere lodsejere, ser mærkelig ud. Syd for Sdr. Felding foreslår en lodsejer, at afgrænsningen følger matrikel skel, og kommer til at

omfatte arealer ejet af Herning Kommune. Lodsejer ved Stauning foreslår, at afgrænsning følger vejene og undgår at skære gennem marker.

Lodsejer ved Arnborg vurderer, at Søbyområdet, måske kan indgå i nationalparkområdet.

Fremtidige ejerforhold

En af lodsejerne mener, at staten bør eje arealerne i nationalparkområdet. Andre foreslår, at man begynder med at arbejde med de arealer, som myndighederne allerede ejer. For eksempel ved at gøre skydeterrænet mere tilgængeligt, så der kan laves rundture ved åen.

4.5.2 V-2: Sikrer og udvikler den unikke natur i ådal, delta og fjord

Alle lodsejerne værdsætter natur og landskabet. En del har købt ejendommen netop på grund af natur og landskab.

På hver deres måde har de etableret natur i form af beplantning som skov, hegn og i remiser, anlagt mindre søer eller praktiseret ekstensiv afgræsning.

Lodsejerne har ud fra deres situation og vinkel på naturen forskellige holdninger til, hvordan naturen fortsat sikres og udvikles.

Nogle synes, at nationalpark skal gennemføre etablering af mere natur i synlige indsatser, pålægge restriktioner og kompensere ved erstatning. Det bemærkes, at det er vigtigt med faciliteter til besøgende for at sikre, at der ikke ødelægges noget.

Andre synes, at der i nogle områder allerede er for meget belastning af naturen, og er ikke interesseret i mere offentlig adgang, se nedenfor.

En del udtrykker interesse for naturrelaterede projekter i samarbejde med kommunen og samtidig er en del imod mere offentlig adgang.

Særlige naturrelaterede aspekter: At gæssene er et problem for driften, især vinterafgrøderne, at ulven kan få for god plads (en lodsejer har haft besøg af ulv, som tog et får), og bekæmpelse af hæg og gyvel.

De økologiske jordbrugere synes, at de allerede passer godt på naturen.

4.5.3 V-3: Bevarer de kulturhistoriske værdier og udvikler områdets historiefortælling

Mange lodsejere har indgående kendskab til egnens og deres ejendoms historie. De er gode historiefortællere, og flere ser gerne større indsats og bidrager gerne selv med formidling af lokal historie. Følgende emner er kommet frem i samtalerne.

Dalgaskanalen.

Mange lodsejere har Dalgaskanalen over eller ved deres ejendom. Og alle værdsætter dette. Kanalen har både sin særlige historie og er basis for særlig natur og fugleliv. Dog oplever enkelte ulempe ved pålæg af fredningszone langs kanalen og tilløb, hvilket påvirker fremtidige planer.

I forbindelse med Dalgaskanalen er der umiddelbart øst for Sdr. Felding et fredet overrislingsanlæg, som stammer tilbage fra 1872. Det har tidligere været godt besøgt af skoler og studerende. En af de mødte lodsejere er formand for kanallauget.

På ejendom ved Hesselvigvej er der synlige spor af overrislingsanlæg fra 1870'erne, som blev fjernet i 1964. Heden syd for Hesselvigvej har aldrig været under plov, og der er spor af tidligere tiders trafik over heden.

En lodsejer giver et eksempel på modsatrettede naturinteresser: Vandføringen er blevet begrænset, angiveligt af hensyn til vandføring i Skjern Å. Dette har bevirket en langsommere afledning af vand i kanalen, som så har medført øget dannelse af grøde. Yderligere begrænsning af vandføringen, der angiveligt foreslås, vil så tilsvarende bevirke mere dannelse af grøde til besvær for bredejerne.

Brunkul og myremalm

Foruden Søby-området med den mest omfattende udvinding af brunkul har der også været udvundet brunkul på en del andre ejendomme. Ligeledes fortæller en ejer i Stau-ning-området, at der blev udvundet myremalm på deres ejendommen.

En af lodsejerne har selv oplevet brunkulsgavning. Der blev gravet brunkul i 1946-1953 + 1960-1963. Der er desuden gravet efter myremalm i området (1946). Det blev eksporteret til England, hvor det blev brugt til rensning i gasværker. Lodsejer har beskrivelser og billeder fra dengang. Der kan opstilles informationstavler ved søerne, og der kan laves udsigtstårne.

Flyvergrave og tjæreovne

Flyvergravene fra 2. verdenskrig i Skarrild er et stykke lokalhistorie for sig. Slægtninge til de dræbte har stadig forbindelse til gravene og Skarrild lokalsamfund. En lodsejer fortæller om nyligt besøg fra Australien af barnebarn og oldebarn til en af de dræbte.

På ejendom øst for Skarrild er der tjæreovne. Der er skiltning fra Skarrild, og der er faciliteter for offentligheden, og ejer finder det ganske i orden.

Den gamle jernbanebro ved Sdr. Felding

Adskillige lodsejere beklager, at denne bro er fjernet. Den var en vigtig stiforbindelse lokalt. En af lodsejerne oplyser, at begrundelsen var sikkerhedshensyn, da den var vurderet til efterhånden at være for usikker.

Fortidsminder øst for Skjern.

Lodsejer ved Ådumvej fortæller, at der engang var et slot her, Lundenæs Slot, og Skjern Kirke var oprindeligt slotskirken. Det fremgår af ejendomskortet, at ejerlav nord for Ådumvej er "Lundenæs Hdg, Skjern Jorder". Dengang var Ådum By større end Skjern. På matr.nr. 22a er der levn fra en stenalderboplads, som man dengang sejlede ind til.

Ejer ser mulighed for at formidle lokalhistoriske emner med nye digitale medier, for eksempel ved scanning af koder på udstillingsplancher og visuelt ved 3D briller. En fordel vil da være, at man ikke behøver at opholde sig fysisk på lokaliteterne med mindre behov for direkte adgang.

Ved Arnborg

Lodsejer ved Arnborg bemærker, at der er Gl. Kirkesti ved Rind Å.

Hjemstavns huset er udgangspunkt for mange ture, foredrag mv. omkring "Skjern Å-forvirringen". Det bør bevares som omdrejningspunkt.

Stauning Tiendedelsjorder.

Der er stor interesse for at få formidlet historien om "Tiendedelsjorderne" – som går tilbage til 1855. "Foreningen" har gamle protokoller, der fortæller historien. Der kan sættes informationsskilte op i området. Der er interesse for et projekt, hvor der fjernes tagrør udenfor digerene. Projektet kunne vise, hvor meget kvælstof, der herved fjernes fra fjorden.

Landbrugets udvikling

Flere lodsejere foreslår formidling af landbrugets historie. Adskillige aspekter heraf er drøftet i samtalerne. De indikerer, at der her kan udvikles et omfattende emne. Herunder:

Driftsformen i 1800-tallet, hvor gårdene var "kvæggårde", som i betydeligt omfang var baseret på græsning og slet fra engene, og gårdene havde derfor store lader. Mange familier levede på en kombination af få køer, fiskeri og jagt. Lodsejerne har set udviklingen fra de gamle dage, perioden med Skjern Å's afvanding og det senere genslyngningsprojekt. Ejer øst for Skjern erindrer trafikken med de mange hølæs; ejendomme op i de nordlige landsbyer havde enge hernede. Det er først med kunstvanding, at de høje marker, som reelt er sandjord, kan give udbytte.

Et særligt forhold på egnen er, at der her ikke var udstykning til husmandsbrug i første halvdel af 1900-tallet.

Kartoffelproduktion er blevet vigtig på egnen. Både med produktion til mel og til fremavl. Nogle af landets få specialiserede avlere af fremavlskartofler er beliggende på denne egn, som har særlig fordel med placeringen tæt på Vesterhavet, hvor den dominerende vestenvind giver lav risiko for luftbårne sygdomme. De særlige krav om mindst 4 år i sædskifte og sikkerhedsafstande til tilgrænsende afgrøder skærper efterspørgslen efter den gode kartoffeljord, og som man siger "kampen om jorden".

4.5.4 V-4: Skaber livskvalitet og stolthed

Livskvalitet og stolthed er ikke ligefrem almindelige ord i vestjysk daglig tale. At lodsejerne værdsætter egnens natur og landskab og er stolte af det, ses af de mange slægtsgårde. Adskillige af lodsejerne er 3., 4. og helt op til 7. generation på gården, og lodsejere, som er flyttet til egnen, har boet her i mange år.

En gennemgående melding er, at man er stolt allerede: Af egnen, landbruget, lokalsamfundet, naturen og landskabet – og vil fortsat være det.

Muligt nationalpark-bidrag til lokalsamfundet

Der er delte meninger om muligt bidrag til lokalsamfundene fra nationalpark.

En del lodsejere, primært produktionslandmændene, ser ikke noget særligt bidrag til landbruget, måske endda en negativ påvirkning, men vurderer samtidig, at nationalpark kan gavne lokalområdet.

Bidrag fra nationalpark vil afhænge af, hvilke tiltag eller indsatser, der udføres. En del tror ikke, at prædikatet "nationalpark" alene betyder noget. Som en lodsejer bemærker, hvis det bare er spørgsmål om et "brand", så er der så mange andre måder, man kan gøre det på.

Nogle vurderer, at der kan være gevinst for bosætning og for turisterhvervet og herved, som en bemærker, give løft til lokalsamfundet, så boligpriserne holdes på et ikke for lavt niveau. Der er mangel på stier, borde og bænke og informationstavler om ådalens historie. Der er også den betragtning, at man måske er blevet lidt blind for områdets kvaliteter, og at nationalpark sætter fokus på nogle emner.

Andre er mere skeptiske: Tror ikke nationalpark betyder noget for nogen. Der bruges mange penge på det – uden at der nødvendigvis kommer noget ud af det. Pengene burde bruges på at skabe bedre forhold for børn og gamle i kommunen. Der er allerede i dag gode muligheder for at komme ud i naturen – udnyt det! Og kald det noget andet en nationalpark. Tror ikke på mere turisme, Skjern Å er allerede kendt.

Og nogle hælder til, at nationalpark er vigtigst for folk i byerne, men ikke vil betyde noget nævneværdigt for de, der allerede bor på landet.

Enkelte lodsejere har reflekteret over, om konceptet med "nationalpark" måske ikke er så interessant mere, som det var for en 10-15 år siden?

4.5.5 V-5: Sikrer balance mellem natur, landbrug og oplevelser

Mange lodsejere synes, at der allerede er en fin balance mellem natur, landbrug og oplevelser. Følgende emner har været drøftet.

Natur og produktion

Nogle af landbrugerne finder, at natur og produktion godt kan kombineres. En del af løsningen kan være jordfordeling, som sikrer, at de berørte lodsejere ikke lider tab. Stier i området behøver ikke være et problem, hvis blot de anlægges sådan, at det ikke bliver for besværligt at have kreaturer og heste gående; bl.a. ved at placere stier udenfor foldene og eller etablere gode klaplåger.

Mulig branding af produkter

En lodsejer ser mulighed for at brande produkter med reference til nationalpark. Et særligt emne er her, om alle bedriftens arealer skal være inden for nationalparkens område. Tilsvarende mulighed ses af et par lodsejere, som driver bed & breakfast.

Jagt er af stor betydning.

Hensyn til jagten betinger holdningen hos mange lodsejere. Et aspekt er ro i området, så vildtet – ikke mindst kronvildt – har ro. Derfor er mange betænkelige ved mere offentlig adgang, og nogle nævner, at de allerede nu ser folk, der lader hunde gå løse ved ture i terrænet.

Fortsat mulighed for jagt er afgørende for mange, og det er ofte jagten, der driver motivation for etablering af natur. Men der er ikke altid godt naboskab og enighed om jagtens udøvelse mellem tilgrænsende jægere.

Offentlig adgang og hensyn til natur.

Som nævnt tidligere er en del lodsejere åbne over for nationalpark-ideen, og samtidig imod mere offentlig adgang. Som en lodsejer formulerer det: Vi lader alle, der spørger, få adgang til åen, men ønsker ikke fri adgang.

Nogle oplever, at folk sviner med affald og synes, der mangler kultur for at passe på naturen, for eksempel ved rasteplads ved vej.

4.5.6 V-6: Har fokus på klimatilpasning

Lavbunds- og vådområdeprojekter.

Nogle af lodsejerne har været involveret i forundersøgelse til lavbundsprojekter. På forskellig vis udtrykker de, at de er åbne for projekterne, og at mulige løsninger nok kan findes i jordfordeling. Varianter kan være at beholde arealer i projektområdet med eller uden at købe erstatningsjord andet steds. Nogle lodsejere er interesserede i sådanne projekter i regi af nationalpark, hvis de igangværende overvejelser ikke fører til projekt.

Vindmøller.

To af de mødte lodsejere er involveret i forhandling om vindmøller. Der er indgået betinget salgsaftale med et vindmølleselskab, betinget af godkendelse af Herning Kommune. Hvis dette realiseres, vil vindmølleselskabet stå som ejer af arealerne og antageligvis sælge dele af dem senere.

Klimarelaterede krav til landbruget.

En lodsejer bemærker, at landbruget vil blive mødt med strenge krav om klimavenlig produktion inden for de kommende år.

Dilemmaet med kreaturer og afgræsning

En lodsejer med kødkvægbesætning, som afgræsser naturarealer ned til fjorden ved Stauning, bemærker lunt, at det er svært at gøre det rigtige: På den ene side vedligeholder kreaturerne naturen, som man gerne vil have det, og på den anden side prutter de stadig fra deres drøvtyggermaver.

Pløjefrit jordbrug.

Enkelte af produktionslandmændene praktiserer pløjefrit jordbrug. Ved at undgå pløjning er der markant mindre brændstofforbrug og princippet om altid at have plantedække fremmer diversiteten af liv i det øverste jordlag. En af lodsejerne bemærker, at det måske også delvist har afværget forværringer med vand.

Højt grundvandsspejl nær projektområde.

En lodsejer gør opmærksom på, at grundvandet står højt i det nordlige Tarm og dele af Skjern; især hen på efteråret, hvor det på hans ejendom ligger kun ca. 30-40 cm under terræn. Derfor skal man være særlig opmærksom på konsekvenserne, hvis der etableres yderligere våde områder.

Afvandingssituationen ved Stauning

Pumpestation Nord afvander det meste af det indikerede projektområde vest for Skjern. Området er derfor klimasikret mod tendens til højere vandstand i fjorden. Området nord for Stauningvej er derimod afvandet ved naturligt fald mod vest nord om Stauning. Et langsigtet emne for disse arealer uden for pumpelaget er derfor vandstanden i fjorden. Dette kan styres ved anlæg af sluse enten ved fjordens udløb eller for de nævnte områder ved det vandløb, som afleder vandet fra området. Lodsejer

mener, at kommunen har øje for emnet. Til illustration af fald og højdeforhold fortæller en anden lodsejer, at hans far har fortalt, at vandet en vinter stod så højt og samtidigt frøs til, at de kunne stå på skøjter fra haven og ud til fjorden.

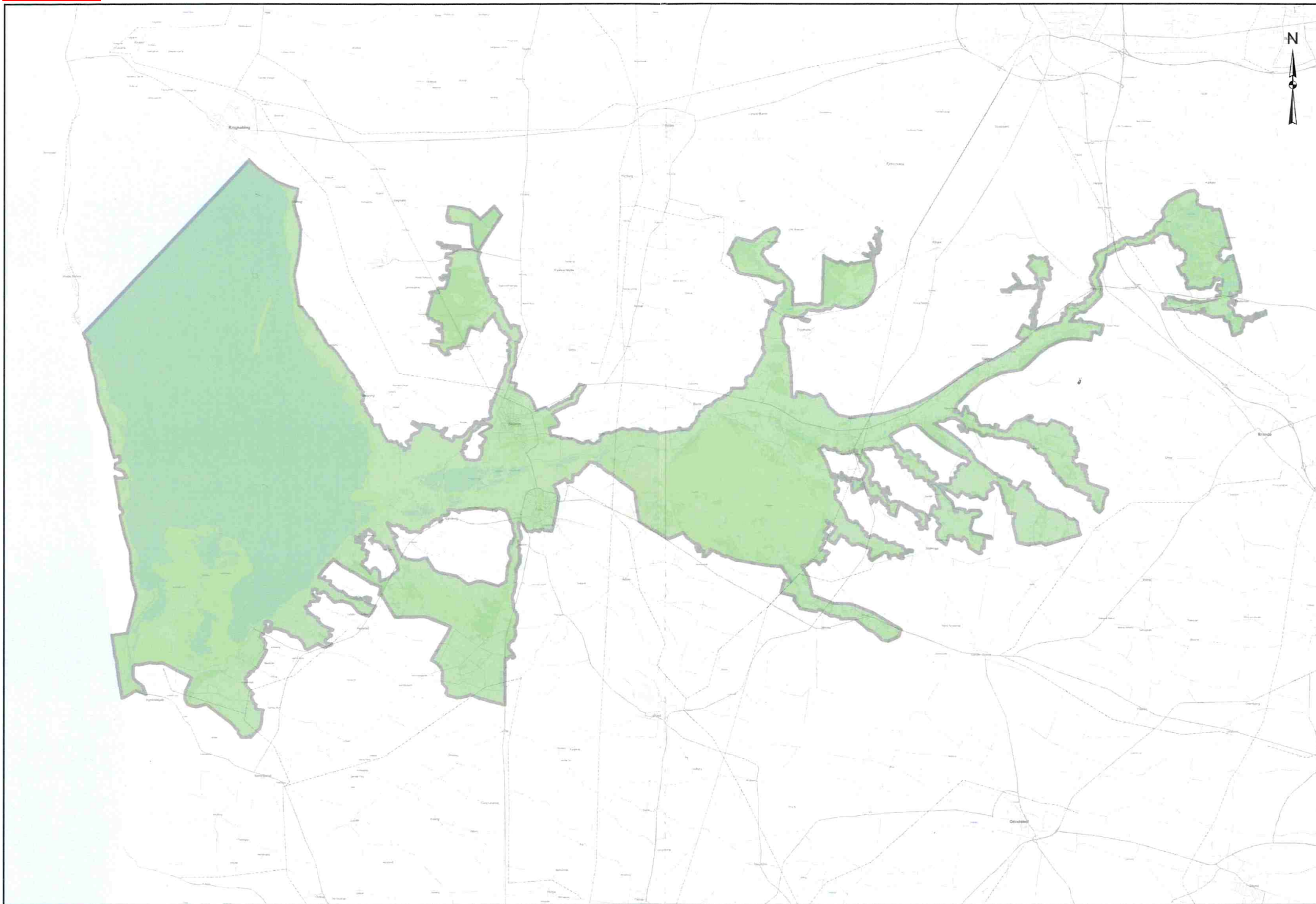
Rapporten er udarbejdet af:

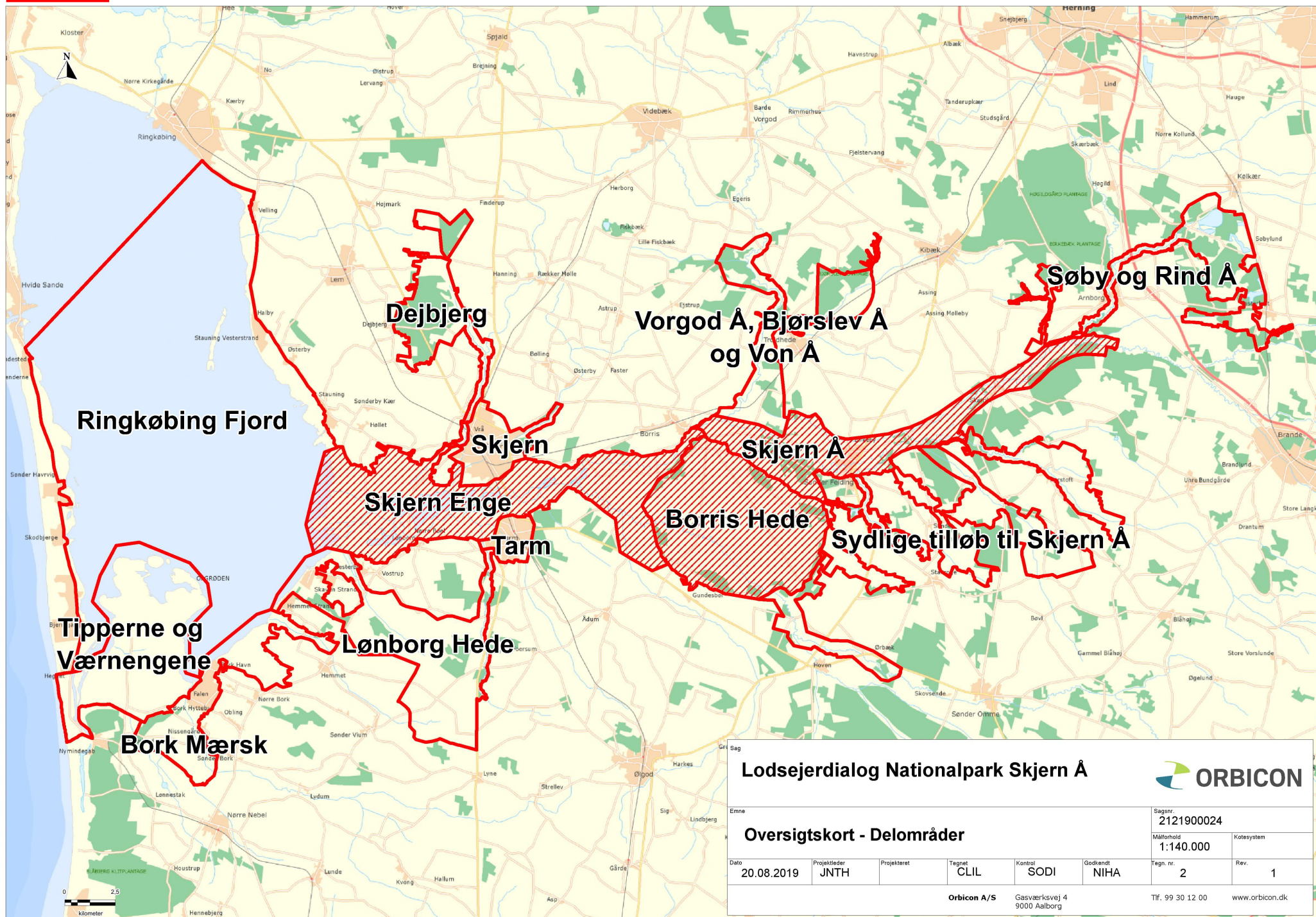

Niels Otto Haldrup og Sophie Dige Iversen

Landinspektører

Miljø og Natur Vest

Spørgeramme for lodsejersamtaler

Generelle spørgsmål om ejendommen

- Ejer flere ejendomme?
- Landbrugstype (heltid-, deltid-, nedlagt/hobby landbrug, ikke landbrug)
- Eventuelle forpagtningsforhold: lejede, udlejede arealer.
- Haft ejendommen i år:
- Driftsforhold: Kvæg/svin/planteavl:
- Anvendelse af projektarealet: Omdrift/permanent græs/natur
- Hvor ser du din landbrugsbedrift om 10 år?
- Har du nogle aktuelle udfordringer her og nu? Er der noget der presser dig?

Skabes ved frivillighed, dialog og enighed

- Er der arealer som du kan se en fordel i at have med?
- Er der arealer som ikke må være med? Og hvorfor må de ikke være med?
- Ligger din jord godt og som du vil have den?

Sikrer og udvikler den unikke natur i ådal, delta og fjord

- Har du lavet tiltag på din ejendom som gavner natur, biodiversitet og miljø?
- Hvilke og hvorfor?
- Er du interesseret i at lave tiltag som gavner natur og miljø?

Bevarer de kulturhistoriske værdier og udvikler områdets historiefortælling

- Har du kendskab til historien på din ejendom?
- Er der nogle historier som du syntes bør formidles i området?

Skaber livskvalitet og stolthed

- Hvorfor bor du her?
- Hvordan har du det med området?
- Hvad optager dig særligt, i forhold til din ejendom, dit nærområde, dine naboer?
- Hvordan ser du dig selv i forhold til de fællesskaber, der er i området? Kunne du tænke dig en anden rolle?

Sikrer balance mellem natur, landbrug og oplevelser

- Hvilke fordele kan du se ved at være med i en nationalpark?
- Hvilke muligheder kan en nationalpark give dig?
- Hvilke bekymringer har du ved at gå med i en nationalpark?
- Hvordan ser du på besøgende på din ejendom?
- Er der vandrestier i området?
- Er der jagtinteresser i området?
- Hvordan kan du mon være med til at løse nogle af de fælles udfordringer, der er vedr. adgang til naturen?

Har fokus på klimatilpasning

- Har du arealer indenfor afgrænsningen, som er så våde, at den nuværende dyrkningspraksis er vanskelig?
- Vil du være interesseret i at lave klimatilpasningsprojekter (eller hvad vi nu skal kalde det?) på disse arealer?
- Hvad skal der til for at du vil indgå i et projekt? – Jordfordeling? - tinglyste dyrkningsrestriktioner? - direkte salg?

Interviewskema

2121900024 - Lodsejerdialog Nationalpark Skjern Å

Lbnr:

Ejer:

Ejer adresse:

Postnr by:

Ejd adresse:

Postnr by:

Tlf:

Dato for interview:

Landbrugsnote:

Anvendelse:

Bedriftstype:

Ejd værdi:

kr

Grund værdi:

kr

Stuehus værdi:

kr

Vurd dato:

Reg areal:

ha

Vej areal:

ha

Påvirket areal:

ha

CVR:

Matrikel Ejerlav

Matr areal

Matr vejare

Ejer flere ejendomme:

Landbrugstype (*Heltid-, deltid-, nedlagt/hobbylandbrug, ikke landbrug*):

-

Eventuelt forpagtningsforhold:

Forpagter arealer:

-

Bortforpagter arealer:

-

Har haft ejendommen i (år) / slægtsgård:

-

Driftsforhold:

Kvæg/Svin/Planteavl:

-

Konventionel/Økologisk:

-

Animalsk produktion størrelse:

-

Anvendelse projektareal:

Omdrift:

-

Permanent græs:

-

Andet:

-

Interviewskema

2121900024 - Lodsejerdialog Nationalpark Skjern Å - Del 1

V-1: Skabes ved frivillighed, dialog og enighed:

V-2: Sikrer og udvikler den unikke natur i ådal, delta og fjord:

V-3: Bevarer de kulturhistoriske værdier og udvikler områdets historiefortælling:

V-4: Skaber livskvalitet og stolthed:

V-5: Sikrer balance mellem natur, landbrug og oplevelser:

V-6: Har fokus på klimatilpasning:

Sammenfatning: Ejers holdning til projektet:

Planlæggerens bemærkninger til forhandlingerne:

Interview gennemført af: -

**Sekretariatet for
Nationalpark Skjern Å**

Returadresse
Ringkøbing-Skjern Kommune
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

NATURENS RIGE
Ringkøbing-Skjern Kommune**Herning**
Kommune

Adresseoplysninger udfyldes ved ekspedering. Se modtagerlisten nedenfor.

Kontaktpersoner:

Søren Frederiksen
Ringkøbing Skjern Kommune
soren.frederiksen@rksk.dk

Louise Berg Hansen
Herning Kommune
ngolh@herning.dk

Dato: 14. januar 2020

Invitation til snak om Nationalpark Skjern Å

Som du måske har hørt om, har Ringkøbing-Skjern og Herning Kommuner i et tværkommunalt samarbejde de seneste år arbejdet med at undersøge mulighederne for at skabe en nationalpark ved Skjern Å. Der er nedsat et politisk udvalg, som arbejder aktivt for projektet. I marts 2019 fremlagde udvalget et udkast til et projektorråde, samt en vision for arbejdet. Kernen i visionen og hele udvalgets arbejde er frivillighed. Det skal være frivilligt at deltage i en nationalpark og siger du ja til at deltage, skal det samtidig være frivilligt om du vil deltage i projekter i nationalparken, når/hvis den bliver en realitet.

Udvalget har besluttet at gennemføre samtaler med 200 lodsejere i projektorrådet. Du er blevet valgt ud fordi du ejer jord i ådalen omkring Skjern Å som er interessant i forhold til Nationalparken. Formålet med samtalen er, at høre din holdning til nationalpark projektet, afdække dine eventuelle spørgsmål og bekymringer samt undersøge hvilke barrierer og muligheder, du ser ift. at indgå i nationalparken.

Det bliver en medarbejder fra Orbicon eller Landudviklerne som kommer og taler med dig. Han/hun vil gerne have mulighed for at ringe dig op og aftale hvornår det passer dig at få besøg. Det kan være en stor hjælp for os, hvis du vil oplyse os dit telefonnr. som han/hun må ringe til dig på. Du kan enten sende dit tlf. nr. til os på mail eller ringe til os og fortælle det. Samtidig vil vi gerne vide, hvor det passer dig at holde mødet.

Med venlig hilsen

Søren Frederiksen
Ringkøbing-Skjern Kommune
tlf.: 24 47 05 59
mail: soren.frederiksen@rksk.dk

Louise Berg Hansen
Herning Kommune
tlf.: 96 28 81 44
mail: ngolh@herning.dk

Principper for inkludering af arealtyper i NP-projektområdet:

1. Natura2000-arealer indgår i projektområdet.
2. Beskyttet natur indgår i projektområdet.
3. Fredede områder indgår i projektområdet, hvis fredningens indhold understøtter visionen.
4. Arealer indenfor sø-og åbeskyttelseslinjen indgår i projektområdet.
5. Arealer udpeget på Grønt Danmarkskort indgår i projektområdet.
6. Landbrugsarealer håndteres således:
 - a) Lavbundsarealer kan med fordel inddrages i nationalparken på baggrund af frivillige aftaler eller jordfordeling.
 - b) Tørre arealer uden mulighed for vanding og arealer med dårlig arrondering for landmanden kan være en fordel at inddrage i nationalpark for både natur og landmand. Kan indgå i jordfordeling.
 - c) God dyrkningsjord og store, sammenhængende landbrugsarealer. Bør kun inddrages hvis der er særligt potentiale for at skabe ny natur eller skabe sammenhæng mellem eksisterende natur.
7. Kulturmiljøer indgår i projektområdet, hvis udpegningen understøtter visionen.
8. Byer, der grænser op til åsystemet eller naturarealer, kan indgå i projektområdet.
9. Det er et mål, at nationalparkens areal er sammenhængende.

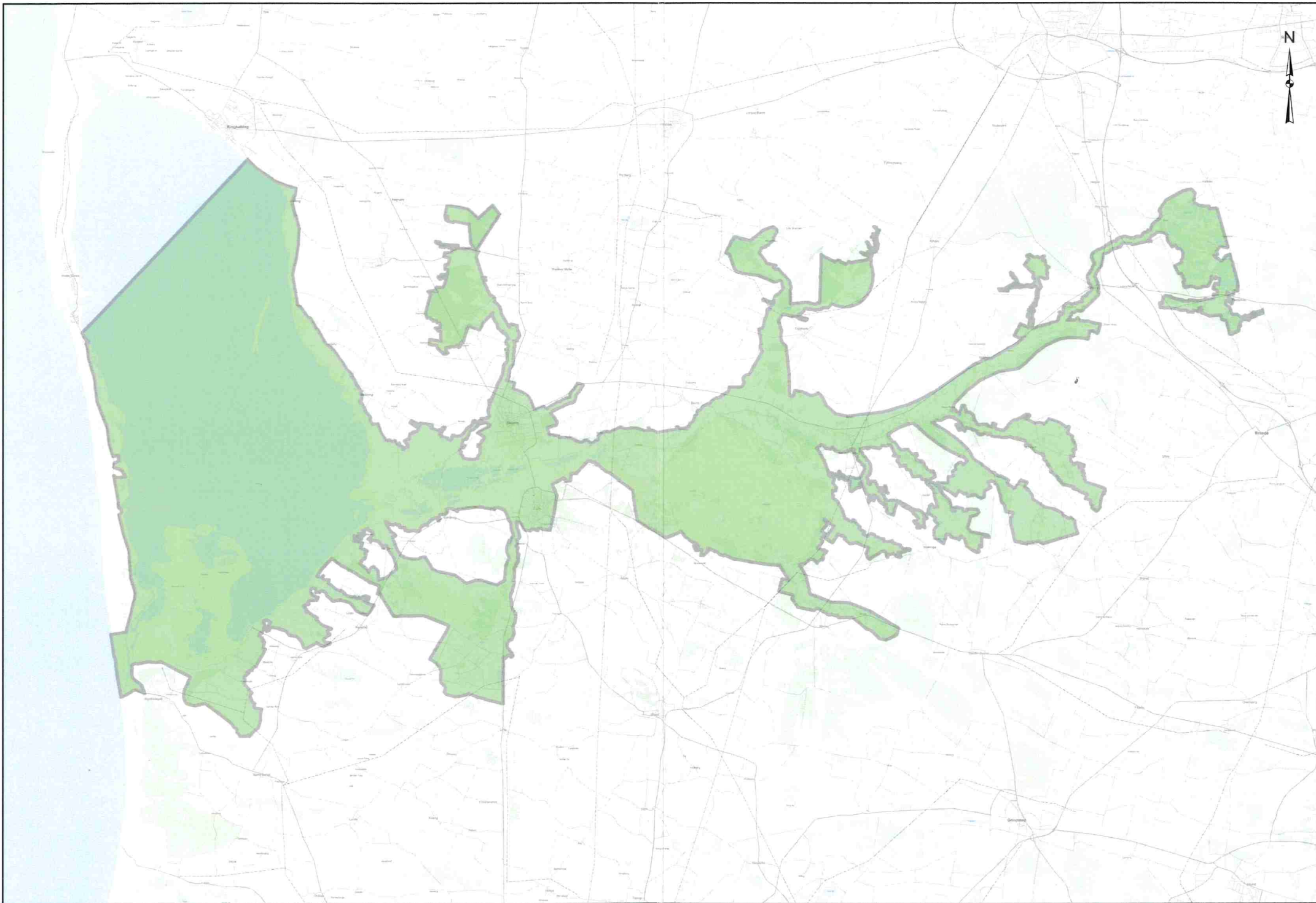
Nationalpark Skjern Å

Vision

- Skabes ved frivillighed, dialog og enighed
- Sikrer og udvikler den unikke natur i ådal, delta og fjord
- Bevarer de kulturhistoriske værdier og udvikler områdets historiefortælling
- Skaber livskvalitet og stolthed
- Sikrer balance mellem natur, landbrug og oplevelser
- Har fokus på klimatilpasning

www.rksk.dk/nationalpark

Kære lodsejer
Tak fordi du tog dig tid til en snak om den,
måske, kommende Nationalpark Skjern Å.
Har du opfølgende spørgsmål er vi klar :

Søren Frederiksen
Ringkøbing-Skjern Kommune
Tlf. : 99 74 19 57
soren.frederiksen@rksk.dk

Louise Berg Hansen
Herning Kommune
Tlf.: 96 28 81 44
ngolh@herning.dk

Du kan læse mere på : www.rksk.dk/om-kommunen/projektsider/nationalpark-skjern-aa

Og du kan abonnere på vores nyhedsbrev og få referater fra nationalparkudvalgets møder
her: www.rksk.dk/abonner

